

CHET TILLARINI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARNI VA MOBIL ILOVALARDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Mamatusunova Umida Shuxratovna

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Nemis tili nazariy fanlar kafedrasida stajyor
o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisimizda chet tillarini o'qitish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari va mobil ilovalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Raqamli ta'lim vositalarining o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlash hamda o'quv jarayonini interaktiv va shaxsiylashtirilgan tarzda tashkil etishdagi o'rni yoritiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt va mobil ilovalarning chet tilini o'qitish samaradorligini oshirishdagi afzalliklari hamda ularni ta'lim amaliyotida qo'llashning pedagogik jihatlari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, mobil ilovalar, chet tillarini o'qitish, raqamli ta'lim, interaktiv ta'lim, til kompetensiyasi, mustaqil ta'lim, pedagogik imkoniyatlar, shaxsiylashtirilgan ta'lim, innovatsion texnologiyalar.

Kirish

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimining barcha bosqichlarida innovatsion yondashuvlarni joriy etishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, chet tillarini o'qitish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari va mobil ilovalardan foydalanish o'quvchilarning til kompetensiyalarini rivojlantirish, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish hamda ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Zamonaviy raqamli vositalar o'quvchilarga istalgan vaqt va joyda sifatli o'quv resurslaridan foydalanish, individual ehtiyojlariga mos ta'lim olish hamda interaktiv mashg'ulotlarda faol ishtirok etish imkonini yaratadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi chet tillarini o'qitish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari hamda mobil ilovalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlarini kompleks tahlil qilish, ularning o'quvchilarning til kompetensiyalarini rivojlantirish, mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash, o'quv motivatsiyasini oshirish va ta'lim jarayonini shaxsiylashtirishdagi o'rnini ilmiy asoslashdan iborat. Shuningdek, sun'iy intellekt va mobil ta'lim vositalarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan integratsiyalash orqali chet tillarini o'qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqish ham tadqiqotning asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi.

Chet tillarini o'qitishda sun'iy intellekt asosidagi platformalar va mobil ilovalardan foydalanish o'quv jarayonini yanada moslashuvchan, qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ushbu texnologiyalar tinglab tushunish, o'qish, yozish va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, xatolarini tezkor aniqlash va individual tavsiyalar berish imkoniyatini ham ta'minlaydi. Shu jihatdan mazkur mavzuni ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan o'rganish, sun'iy intellekt texnologiyalari hamda mobil ilovalarning pedagogik imkoniyatlarini tahlil qilish va ularni chet tillarini o'qitish amaliyotiga samarali tatbiq etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ta'limni raqamlashtirish jarayoni chet tillarini o'qitish metodikasiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari va mobil ilovalarning ta'lim tizimiga joriy etilishi o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv jarayonini tashkil etish imkonini bermogda. Bunday texnologiyalar yordamida ta'lim mazmunini shaxsiylashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini tezkor baholash va ularning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini muntazam monitoring qilish mumkin.

Mobil ilovalar o'quvchilarga istalgan vaqt va joyda chet tilini o'rganish imkoniyatini yaratadi. Audio va video materiallar, interaktiv mashqlar, elektron lug'atlar hamda test topshiriqlari tilning barcha asosiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, mobil ta'lim vositalari mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlab, o'quvchilarning darsdan tashqari vaqtda ham bilimlarini mustahkamlashiga yordam beradi.

Sun'iy intellekt asosidagi platformalar esa foydalanuvchilarning xatolarini avtomatik tahlil qiladi, individual tavsiyalar beradi, talaffuzni baholaydi hamda muloqot muhiti yaratish orqali kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi. Shuningdek, sun'iy intellekt yordamida o'quv materiallarini o'quvchining bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atiga moslashtirish mumkin. Bu esa ta'limning samaradorligini oshirish bilan birga, o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishi va motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Chet tillarini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalarini aylanma sinf (Flipped Classroom), muammo asosida o'qitish (Problem-Based Learning) hamda hamkorlikda o'qitish metodlari bilan uyg'unlashtirish yuqori natijalarni beradi. Bunday integratsiya o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tahlil qilish, axborot bilan ishlash va amaliy kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli sun'iy intellekt texnologiyalari va mobil ilovalardan maqsadli hamda pedagogik jihatdan asoslangan foydalanish zamonaviy chet tili ta'limining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-637-son. – Toshkent, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi me'yoriy hujjatlar. – Toshkent.
5. Richards J. C., Rodgers T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 3rd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.